

Annonsera

Om oss

Kontakta oss

PRENUMERERA

LOGGA IN E-TIDNING

Sändaren.

Nyheter

Ledare

Krönikor

Debatt

Församlingsliv

Kultur & Teologi

SÖK

Frikyrkan banade väg för det demokratiska projektet

Genom frikyrkan organisationsform fick demokratin sitt genomslag i Sverige. Artikelförfattarna varnar dock för att demokratisynen ändrats i sekulär riktning. Foto: Emelie Benkel

ANALYS & APELL. Arbetarrörelsen

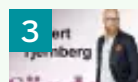
LEDARE

1
Analys: Därför vågar inte alla föreslagna skylta med sitt ja

2
Kristna ledare kan göra skillnad för fred

3
Låt inte -kostnaden vara en knäckfråga

blev störst, men frikyrkorörelsen var först. När historien skrivits har dock ”störst gått först” och betoningen legat på arbetarrörelsens betydelse för demokratin och det moderna Sverige medan frikyrkorörelsen har haft en mer undanskymd roll.

En sådan historieskrivning ifrågasätts och nyanseras dock i den nyligen utkomna antologin, *Ett glödande arv: väckelsrörelse, omvändelse och demokrati* (Tro & Liv skriftserie: Libris, 2023, red. Fredrik Wenell).

Boken vill visa på frikyrkans centrala roll för folkrörelsesverige och demokratins utveckling och inte då bara som startskott för demokratin, utan även för det fortsatta demokratiska projektet. Detta gör man via sju kapitel med nationell såväl som internationell prägel.

Kyrkohistorikerna Joel Halldorf och Mats Olsson fokuserar i sina respektive kapitel på den svenska frikyrkorörelsen under 1800-talet. Halldorf vill omdana berättelsen om att modernitet ska likställas med sekularisering och menar i stället att modernism handlar om hur man hanterar mångfald. Frikyrkan är även den en modern rörelse, men med en annan berättelse som definierar vad det är att vara människa och att leva tillsammans.

Lyfter fram kvinnans plats

Olsson lyfter fram kvinnans plats i frikyrkan och

SE ALLA
ARTIKLAR

MEST LÄST

1
Sex kandidater redo att prövas som kyrkoledare i Eumeniakyrkan

2
Skuggan från 2023 bleknade på Pingst Pastor

3
Att möta Gud genom heliga vanor

4
Därför söker sig nyandliga värmlänningar till kyrkan

nyanserar det som är väl bekant, nämligen att kvinnor fick ledande roller i församlingarna. Kvinnans ökade utrymme är förvisso motiverat av att alla är på samma nivå inför Gud enligt den frikyrkliga tron, men Olsson visar även att kvinnan fick mer utrymme i frikyrkoförsamlingar eftersom församlingen ”sågs som en utvidgad privat sfär”.

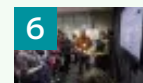
”

Hur kan vi undvika att den teologiskt motiverade demokratiska kultur vi en gång påverkade ett helt samhälle med inte glider över och blir ett hinder för oss att bibehålla vår själ, språk och berättelse som kyrka i vår tid?

I mer offentliga sammanhang för frikyrkan får kvinnorna en mer tillbakadragen position. Trots det blir frikyrkan en sfär där kvinnligt ledarskap kan utvecklas – med stöd och motstånd. Något som kom att bli förebildande för samhället och inte tvärtom. Även Arne Rasmusson lyfter fram detta i ett mer internationellt perspektiv.

Motstånd möter även frikyrkorna i Norge som Ingunn Folkestad Brestein visar. Där är kopplingen mellan statskyrka och samhälle starkare än längre än i Sverige. Men även där kämpar frikyrkliga för religionsfrihet med slutlig framgång.

Dansk oro över att kungen ska överge Gud

Därför prioriterar pastorer Vinterkonferensen

Krisen i Ecuador: Pastor manar till bön för att stoppa gängvåldet

Ett dopp i bokfloden

Rapport pekar ut bristerna i Diakonias omorganisation

Var sjunde kristen är förföljd

Oanade konsekvenser

Hur kunde då väckelserörelsen få ett sådant oerhört genomslag? Den frågan besvaras på många sätt av Robert Woodberry. Här har boken gjort oss en stor tjänst i att vara först med att publicera Woodberrys mycket uppmärksammade och banbrytande forskning på svenska. Woodberry visar på att den omvändelsefokuserade protestantismen hade en mängd konsekvenser som indirekt lett till ökad bildning, ökade rättigheter, ökad demokratisk stabilitet och ökad ekonomisk tillväxt och rättssäkerhet. Detta skedde genom att missionärerna betonade vikten av att läsa Bibeln på sina egna språk och av att man verkade för religionsfrihet i form av rätten att byta tro. Detta hade alltså oanade konsekvenser för en positiv samhällsutveckling.

Woodberry ger dock inte svar på hur väckelsekristendomen kunde ha ett sådant genomslag i redan "kristna samhällen" och här vore det intressant att veta mer. Kanske kunde man hämtat lärdom från forskningen om civila motståndsrörelser? Där menar statsvetaren Erica Chenoweth att en rörelse som har en stark gemensam identitet och som når upp till 3.5 procent av ett lands befolkning kommer att lyckas att förändra samhället. Halldorf nämner att frikyrkorörelsen uppgick till ungefär 5 procent av svenska befolkningen runt 1920. Fullt tillräckligt för att ha stor påverkan på en hel nation utifrån Chenoweths sätt att se det.

Sammanhållande faktorer

[SE ALLA ARTIKLAR](#)

NYHETSREBREV

Anmäl dig till vårt nyhetsbrev.

KRÖNIKOR

1
När livet inte blir som vi tänkt oss

2
Människan behöver ett svar hon kan bejaka

En sådan rörelse måste även ha sammanhållande faktor och det är precis vad Ett glödande arv visar att frikyrkorörelsen hade. Man har en stark egen berättelse som inte ses som ett hinder i mötet med samhället. Det är också inte att förglömma att den teologiskt motiverade berättelse frikyrkorörelsen hade också attraherade främst unga människor.

Denna bok borde vara självklar läsning för varje församling, styrelse, pastor och diakon som söker förståelse vad det är att vara kyrka i en tid där den demokrati vi en gång var upphov till radikalt är satt på spel.

Detta är också vad som gör denna bok till ett särskilt bidrag. Författarna synliggör att vad som gjorde frikyrkorörelserna till en sådan central faktor för demokratins framväxt, inte i första hand handlade om intentionen att vara det omgivande samhället till nytta utan det handlade om en rörelse som primärt tog sin teologiska verklighetsbeskrivning och tro på allvar. Man var trofast ett särskilt sätt att vara gemenskap vars kontext var ett annat rike. Hur skulle det se ut i dag? Kanske att den tidiga frikyrkan i första hand drev samhällsförändring grundat i sin trosmissiga övertygelse?

Komplex sekulär glidning

Författarna anar en komplex sekulär glidning inom frikyrklig kontext där den demokrati man en gång byggde utifrån sin egen ”text” och kontext allt mer kommit att utbytas mot en sekulär samhällslig förståelse av demokrati. Formell föreningsdemokrati

**Dagen
måste gry,
för dig**

**SE ALLA
ARTIKLAR**

LEDIGA JOBB

**Jobba på
Klintagården på
Öland i sommar**

**Klintagården på
Öland söker
köksansvarig**

**Equmeniakyrkan
Bergum söker
pastor och
församlingsförestå
ndare 40%**

**Ansgarförsamlinge
n i Västerås söker
pastor och
församlingsförestå
ndare 100%**

**Equmeniakyrkan
Älvängen söker
pastor på 50%**

**Equmeniakyrkan
Sjövik söker
pastor/diakon och
församlingsförestå**

blir mer och mer ett värde i sig och paradoxalt nog något som färre och färre blir involverade i, inte minst nysvenskar och nya generationer. Hur kan vi undvika att den teologiskt motiverade demokratiska kultur vi en gång påverkade ett helt samhälle med inte glider över och blir ett hinder för oss att bibehålla vår själ, språk och berättelse som kyrka i vår tid? Och hur kan vi som kyrka hitta nya sätt att utifrån vår trosmässigt- och teologiska övertygelse forma gemenskaper där alla människor får plats? Dessa inte bara viktiga utan enligt oss avgörande frågor hänger kvar efter läsningen av denna bok som vi varmt rekommenderar.

Joseph Sverker

lektor i systematisk teologi vid EHS

Ulf Bergsviker

pastor i Equmeniakyrkan, lärare i praktisk teologi och doktorand i systematisk teologi vid Uppsala UNivesitet och EHS

Taggar: **DEMOKRATI**

0 Kommentarer

LÄGG TILL NY KOMMENTAR

ndare 50%

**Equmeniakyrkan
Guntorp söker
Pastor/Diakon och
församlingsförestå
ndare 30%**

**Barn- och
familjeansvarig till
Immanuelskyrkan**

**Ansvarig för
strategisk
kommunikation till
Immanuelskyrkan**

**Ljud- och
bildtekniker till
Immanuelskyrkan**

**Vikarierande
musikledare i
Abrahamsbergskyr
kan**

**Centrumkyrkan i
Kungsör söker
pastor**

**Växtpool Dalsland
söker medarbetare**

**SE ALLA LEDIGA
JOB**